

Lavendelheide (*Andromeda polifolia*), Struikheide, Beenbreek (*Narthecium ossifragum*) en Vleugeltjesbloem (*Polygala vulgaris*) dat in vergelijking met het proefjaar 1984 door graasselectiviteit van de schapen grassoorten zoals Pijpestrootje (*Molinea caerulea*) e.a. sterk teruggedrongen werden en bovengenoemde soorten hiervan sterk profiteerden. Deze ontwikkeling kon met behulp van de opnamemethode goed vastgelegd worden. Beheersresultaten van meerdere jaren binnen een proefvlak kunnen echter nu nog niet gepresenteerd worden.

Een nadeel van de methode is dat zij erg arbeidsintensief is. De opname zoals getoond in tabel I en II en figuur 2 kostte ca. 10 volle uren.

Deze opnameduur is echter sterk af-

hankelijk van de diversiteit van de vegetatie: hoe minder diversiteit, hoe sneller de opname verloopt en omgekeerd. Daarnaast speelt geoefendheid van de opnemers een rol. Bovendien staat er tegenover dat zeer nauwkeurige informatie wordt verkregen en dat de verwerking geheel geautomatiseerd kan plaatsvinden.

Summary

A method to study effects of nature management in vegetation

In this article a new method for measuring the effects of nature management in vegetation is introduced. Because this method is a quite exact and quantitative one, it is possible to show the occurrence and distribution of the different plant species within the plots in a map (figure 2). In this

way percentages of coverage can simply be calculated (table 2) and changes in the vegetation throughout the years too.

Although the measuring work costs a lot of time, the method gives a lot of detailed information and it seems to be very useful for these kinds of purposes.

Literatuur

BAKKER, H., en J. SCHELLING, 1966. Systeem voor de bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus. Stiboka, Wageningen.

DEN HELD, J.J. en A.J. DEN HELD, 1973. Beknopte handleiding voor vegetatiekundig onderzoek. Wetenschappelijke Mededelingen K.N.N.V. Hoogwoud.

MAST, G. VAN DER, 1983. 10 Jaar actief natuurbeheer in de Brunssummerheide en de Schinveldse Bossen. Uitgave Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, Maastricht.

WESTHOFF, V. en A.J. DEN HELD, 1969. Plantengemeenschappen in Nederland. Zutphen.

Korte mededelingen

WARN organiseert inventarisatiedag

Op zaterdag 8 maart 1986 wordt door de Werkgroep Amfibieën en Reptielen Nederland een Inventarisatiedag georganiseerd in de Katholieke Universiteit van Nijmegen. Vanaf 10.00 uur is de zaal open; de opening is om 10.25 uur precies en de sluiting om ongeveer 17.00 uur.

De volgende lezingen staan op het programma:

- Hoe vindt men amfibieën en reptielen in het veld? (H. Strijbosch)
- Determinatieproblemen (D.E.J. Wijnands)
- Wettelijke bescherming; inventariseren met en zonder ontheffing (P.H.C. Lina)
- Organisatie van de Landelijke Herpetofauna-Inventarisatie (A.H.P. Stumpel)
- Organisatie van een provinciale Herpetofauna-inventarisatie (A.J.W. Lenders)
- Opslag en toegankelijkheid van de landelijke inventarisatiegegevens (G.C. Boere)
- De nieuwe verspreidingsatlas van de Nederlandse amfibieën en reptielen (W. Bergmans)

- De zin van inventariseren; wetenschappelijke aspecten (D. Hillenius)
- Betekenis van inventariseren voor natuurbescherming (A.H.P. Stumpel)
- Praktische toepassing van inventarisatiegegevens in poelenprojecten (Ph. Bossenbroek)

Er is gelegenheid tot het stellen van vragen en tijd voor discussie. Tijdens de pauze's kan men thee en koffie kopen, echter geen broodjes en dergelijke.

Belangstellenden kunnen de Inventarisatiedag kosteloos bijwonen. Men wordt verzocht zich schriftelijk aan te melden bij het WARN-secretariaat, p/a Plantage Middenlaan 53, 1018 DC Amsterdam. Een uitgebreider programma en een plattegrond worden dan toegestuurd.

Moerasschildpad

In Natuurhist. Maandbl. 74(12): 238 wordt ons impliciet, doch verkeerdelijk, een reïntroductie van een Moerasschildpad (*Emys orbicularis*) in het natuurreservaat De Maten te Genk (Belgisch-Limburg) in de schoenen

geschoven. We hebben zelf, in een door de auteur van bedoelde bijdrage geciteerd werk (Wielewaal, 50(1): 2 - 16) geschreven dat deze vangst het werk is van de wachter van het natuurreservaat. Men kan het die men geenszins verwijten dat hij er niet van op de hoogte is dat deze dieren hier zijn uitgezet. Hij dacht goed te doen met die schildpad opnieuw ter plekke uit te zetten. Dat wij dit feit zonder verder commentaar melden hoeft niet te worden geïnterpreteerd als de goedkeuring van een "obsessie naar soortenrijkdom"; noch van een "daad" die getuigt van "alleszins weinig inzicht" en die "met het natuurbehoud geen uitstaans heeft". We hebben zelf herhaaldelijk heel duidelijk stelling genomen tegen allerlei introducties.

Joël Burny

De Gerlachestraat 9/8
3500 Hasselt

De lucht gewoon schoon

Onder het motto "De lucht gewoon schoon" zal dit jaar van van 19 tot 26 april ook in Nederland aandacht worden geschonken aan het probleem van de luchtverontreiniging, met na-

me aan de verzuring van ons milieu. Op zondag 20 april zullen er in het gehele land wandelingen worden georganiseerd om het publiek meer bekend te maken met de kwalijke gevolgen die o.a. zure regen kan hebben voor de gezondheidstoestand van onze bossen, voor de kwaliteit van onze gebouwen en monumenten.

Ter voorbereiding van deze activiteiten zullen er in Limburg een aantal eendaagse kursussen worden georganiseerd. Deze zijn bedoeld voor mensen die op 20 april - of daarna - in hun eigen omgeving wandelingen willen organiseren, waarbij de schade aan bomen centraal staat. De cursus is ook geschikt voor mensen die anderszins aandacht willen schenken aan deze problematiek. We denken hierbij aan mensen in wier werk aspecten van de milieuproblematiek aan de orde kunnen komen, zoals aan diverse vormen van onderwijs verbonden docenten, vormingsinstituten enz.

De cursus wordt op drie plaatsen georganiseerd:

Zuid-Limburg

Plaats: Bezoekerscentrum Schrieversheide van het Rekreatieschap Oostelijk Zuid Limburg, Schaapskooiweg 99, 6414 EL Heerlen, telefoon 045 - 223113.

Datum: zaterdag 22 maart 1986.

Tijd: 10.00 tot ± 15.00 uur.

Globaal programma (in samenwerking met medewerkers van het Rekreatieschap OZL (o.a. hoofd afdeling beheer en onderhoud, dhr. van der Mast en de ekologische onderzoeksmedewerker, dhr. Spica) en, onder voorbehoud, het distriktshoofd Bosbouw Staatsbosbeheer, dhr. Pouw):

- algemene inleiding over luchtverontreiniging en zure regen
- speciale aandacht voor regionale thema's
- vertoning dia/video/filmproductie over zure regen
- lunch
- excursie, gericht op het leren herkennen van mogelijke schadebeelden.

Midden-Limburg

Plaats: Café Beej Bertje, Rietstraat 28, Laar (gemeente Weert), telefoon 04950 - 34003.

Datum: zaterdag 15 maart 1986.

Tijd: 10.00 tot ± 15.00 uur.

Globaal programma (in samenwerking met het distriktshoofd Bosbouw Staatsbosbeheer, mevrouw Schennink en distrikts-assistent Bosbouw, dhr. Hoefnagels):

idem programma Zuid-Limburg

Noord-Limburg

Plaats: Gastencentrum de Wieënhof,

Leunenseweg 20a, Leunen/Venray, telefoon 04780 - 84124.

Datum: zaterdag 5 april 1986.

Tijd: 10.00 tot ± 15.00 uur.

Globaal programma (in samenwerking met distriktshoofd Terreinbeheer Staatsbosbeheer, dhr. Janssen):

- algemene inleiding over luchtverontreiniging en zure regen.
- dialezing
- lunch
- excursie gericht op het leren herkennen van mogelijke schadebeelden.

Wijze van inschrijving: U kunt zich inschrijven door f 15,- (inklusief lunch en koffie/thee) over te maken op giro rekening 4376299 ten name van: Konsulent Natuur- en Milieuedukatie, postbus 455, 6040 AL Roermond. Dit bedrag moet op onze girorekening zijn bijgeschreven wat betreft de cursus in Zuid-Limburg vóór 10 maart a.s., Midden-Limburg vóór 17 maart a.s. en Noord-Limburg vóór 31 maart a.s. Op uw giro s.v.p. vermelden: Heerlen, Venray of Weert (zodat wij weten waar u wilt deelnemen), en van welke groep u lid bent of bij welke instelling u werkt.

John Van Den Heuvel,
provinciaal konsulent natuur
en milieuedukatie Limburg.

Boekbespreking

Kust- en zeevogels van de hele wereld.

Lars Löfgren. Het Spectrum b.v. Utrecht, 1985. 240 blz., foto's, tkn., lit. opg., reg. Prijs: f 49,90.

In dit boek wordt de lezer een compleet overzicht geboden van de biologie van Zeevogels en wordt aandacht besteed aan alle essentiële verschijnselen in hun leven. Het is het resultaat van een

ruim 10 jaar durende studie van zo'n 300 soorten vogels behorend tot 16 families.

De onderhoudende tekst is voorzien van vele door de auteur zelf gemaakte zeer goede kleurfoto's en aangevuld met talrijke niet minder fraaie tekeningen van een aantal kundige tekenaars. In acht hoofdstukken bespreekt de schrijver uitvoerig: evolutie en classificatie, eigenschappen, soorten, de trek, ecologie, gedrag, voortplanting, zeevogels en de mens.

Voor hen die nog meer informatie wensen staan

achterin literatuurgegevens opgenomen en ontbreekt vanzelfsprekend een omvangrijk register niet.

Ik zou dit lijvig boekwerk een standaardwerk op het gebied van zeevogels willen noemen met meer bijzonderheden dan men uiteraard in bestaande vogelgidsen kan aantreffen. Een specialistisch boek derhalve dat ik gaarne bij elke enthousiaste vogelaar kan aanbevelen.

H.Th.